

Hírösszefoglaló rovatunkban a MTA-DE Közszolgáltatási Kutatócsoport munkájában résztvevő egyetemi hallgatók írásait közöljük. A rovat célja, hogy a Közjavak blog és folyóirat profiljába illeszkedő, – a közjog területét tágan értelmezve – legfrissebb tudományos hírekről, álláspontokról, az egyes közjogi szervek döntéseiről első kézből nyújtson információt az olvasóközönségnek.

ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRBE KERÜLT AZ AIRBNB SZABÁLYOZÁSA*

Bizonyára mindenki találkozott már az Airbnb nevével, mely digitális vállalat magánszálláshelyek rövid távú kiadásával foglalkozik. A vállalat már évek óta a magyar turisztikai piacon is működik, azonban eddigi korlátozására, esetleg részletesebb szabályozására nem került sor. Mindeközben számos európai országban, nagyvárosban szabályozták a rövidtávú lakáskiadás, vagy épp lehetetlenítették el annak működését.

Előzmények

A magyar szabályozás eddigi visszatartásának egyesek szerint az is az oka, hogy a turizmus hazánkban emelkedő pályán volt, így a szállodaipar érdekét sem zavarta annyira, hogy a piacon egy „szabályozatlan” és ezáltal versenyelőnyben lévő vetélytársa van, mivel a turizmus „tortájából”, így is viszonylag megfelelő arányban tudott részesülni. Másrészt azzal az érveléssel is lehetett találkozni, hogy az Airbnb-t használók köre nem azonos a szállodaipart választók körével, így, ha az előbbit korlátoznák, az nem eredményezne több vendéget az utóbbi számára, ellenben kevesebb turista jönne Magyarországra, mellyel az állam csak rosszabbul járna, mivel kevesebb lenne az adóbevétele.

A koronavírus miatt a magyar kormány által bevezetett beutazási korlátozások, illetve a vírus okozta gazdasági leállás azonban lényegesen megváltoztatta a korábbi piaci viszonyokat, mivel jelentősen csökkent a külföldről érkező turisták száma. Ennek következtében a turizmus „tortája” is jóval kisebb lett, így már korántsem volt mindegy a szállodaipar számára sem, hogy mekkora szelet jut neki ebből. El is indult egy erőteljes lobbizás a részükről a magyar jogalkotó felé egy olyan jogszabály megalkotása iránt, amely korlátozná a magánszálláshelyek és az egyéb szálláshelyek rövid távú szálláshelyszolgáltatás céljából történő kiadását.

* Készítette: **Dr. Soltész Péter Ádám**, joghallgató, DE ÁJK

A törvényjavaslatról

Az eredeti tervek szerint a Kormány egy olyan törvényjavaslatot nyújtott volna be az Országgyűléshez, mely évi 120 napban korlátozta volna a magán szálláshelyek ilyen célból történő kiadását minden településre kiterjedő hatállyal. Az eredeti tervekkel ellentétben azonban az Országgyűlés más tartalommal fogadta el a T/11328. törvényjavaslatot, melynek címe: „A rövid távú szálláshely kiadással összefüggő egyes törvények módosításáról”.

A javaslat – és az elfogadott törvény - lényegében az Airbnb korlátozására ad lehetőséget, de fontos hangsúlyozni, hogy csak a lehetőséget adja meg a törvény a korlátozásra. Az erre való jogkört az önkormányzatok kapják meg azzal, hogy felhatalmazást ad az önkormányzatok képviselő-testülete számára, hogy a „magán szálláshelyen és az egyéb szálláshelyen az egy naptári éven belül szálláshely-szolgáltatás céljára felhasználható napok számát” önkormányzati rendeletben határozzák meg. De ez az önkormányzatok számára jogosítványt jelent és nem kötelezettséget, vagyis nem kötelesek ilyen korlátozó jogszabályt alkotni, így, ha nem alkotnak ilyen rendeletet, akkor időbeli korlátozás nélkül folytatható ez a tevékenység az adott önkormányzat területén, amely eshetőséget a törvényjavaslat is külön megemlíti.

Másrészt a törvény az egy naptári éven belül szálláshely-szolgáltatás céljára felhasználható napok minimum és maximum számát sem határozza meg, így arra is lehetősége van az önkormányzatoknak, hogy 365 napban maximalizálják azt, ami, de facto azt jelentené, mintha nem is alkottak volna ilyen jogszabályt, de ugyanennek az ellenkezője is elképzelhető, vagyis a képviselő-testületek dönthetnek úgyis, hogy egyetlen naptári napra sem engedélyezik ilyen célból a magán szálláshelyek és az egyéb szálláshelyek rövid távú kiadását. Utóbbi eshetőség azonban nem biztos, hogy szerencsés, mivel Németországban már 2016-ban szövetségi szinten elfogadtak egy ilyen jogszabályt, azonban akkor nem sikerült érvényt szerezni a törvény rendelkezéseinek, így az ottani törvényhozás is visszakozni kényszerült.

Az önkormányzatok emellett represszív eszközök alkalmazására is felhatalmazást kaptak, arra az esetre, ha valaki az önkormányzat által engedélyezett felhasználható napok számát túllépi. Ebben az esetben az önkormányzat közigazgatási bírságot szabhat ki, illetve eltilthatja a tevékenység végzésétől a szabálysértőt.

Fontos szabály továbbá az is, hogy az önkormányzatoknak a rendeletben foglalt korlátozásokról tájékoztatást kell adniuk a Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ üzemeltetője részére annak érdekében, hogy a korlátozások tekintetében országos kép legyen kialakítható.

A törvény emellett a Kormánynak is felhatalmazást ad jogszabályok megalkotására. Ez azonban kevésbé lényeges, technikai részletszabályok

megalkotására történő felhatalmazást jelent, mint például a bejelentés rendjének és feltételeinek a meghatározása.

Törvényjavaslat indoklása

A törvényjavaslat megalkotásának lehetséges okait már az összefoglaló elején részben ismertettem. Ezek az okok a törvényjavaslat indoklásából is kiolvashatók, de emellett a jogalkotó más érveket is felhozott arra vonatkozóan, hogy miért vált szükségessé az állami beavatkozás a piac működésébe. Ezek között szerepel az, hogy a tevékenység szabályozatlansága versenyelőnyt idéz elő a szállodaiparral szemben, az adóelkerülés pedig az állam érdekét is sérti, továbbá, hogy az Airbnb megnöveli az albérletek, illetve az ingatlanok árait és adott esetben a társasházi együttélésben is konfliktusokat idézhet elő.

Az eredeti tervekkel ellentétben, tehát ez a törvény nem tartalmaz érdemi korlátozást az Airbnb tevékenységére nézve, csak annak lehetőségét adja az önkormányzatok kezébe. Ebből adódóan még várni kell azzal kapcsolatban, hogy korlátozzák-e a tevékenységét az egyes települési önkormányzatok, és ha igen akkor milyen mértékben.

Véleményem szerint az mindenesetre pozitívan értékelhető, hogy a Kormány az országosan egységes szabályozás helyett, amellett döntött, hogy a helyi közösségek képviselői döntsenek arról, hogy akarják-e - és ha igen, akkor milyen mértékben - korlátozni az Airbnb tevékenységét, mivel az ezzel kapcsolatos települési érdekek lényegesen eltérhetnek egymástól. Így az országosan egységes szabályozás nem biztos, hogy minden önkormányzatnak megfelelné, másrészt a helyi viszonyok és érdekek megítélésére a helyi önkormányzatok rendelkeznek kellő információval.

Források jegyzéke:

- https://index.hu/gazdasag/2020/07/10/airbnb_roid_tavu_lakaskiadas_s_zabalyozas_korlatozas_onkormanyzatok_szallodaipar_turizmus/ (letöltés dátuma: 2020. június 15.)
- <https://www.portfolio.hu/ingatlan/20200707/breking-hivatalos-lett-hogy-brutalisan-korlatoznak-az-airbnb-s-lakaskiadast-440310> (letöltés dátuma: 2020. június 15.)
- Települési önkormányzat képviselő-testülete, Budapesten a fővárosi kerületi önkormányzat képviselő- testülete, a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében pedig a fővárosi önkormányzat közgyűlése rendelkezik hatáskörrel a rendelet

- megalkotására. <https://www.parlament.hu/irom41/11328/11328.pdf> 3. oldal (letöltés dátuma: 2020. június 15.)
- https://hvg.hu/gazdasag/20200710_Amikor_a_varosvezetok_hadat_uzennek_az_Airbnbnek_korlatozasok_Europaszerte (letöltés dátuma: 2020. június 15.)
 - <https://www.parlament.hu/irom41/11328/11328.pdf> (letöltés dátuma: 2020. június 15.)

DÖNTÖTT AZ EUB: UNIÓS JOGBA ÜTKÖZIK A NEMZETI SZABÁLYOZÓ HATÓSÁG HATÁROZATAIVAL SZEMBENI MEGFELELŐ JOGORVOSLATI MECHANIZMUS HIÁNYA *

Hazánk megsértette az uniós jogot azzal, hogy nem biztosított megfelelő jogorvoslati mechanizmust a nemzeti szabályozó hatóság (a villamos energia- és a földgáz-hálózatokhoz való hozzáférés díjait megállapító) rendeleteivel szemben.

Előzmények

2018. december 7-én az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárásra vonatkozó keresetet nyújtott be Magyarországgal szemben az Európai Unió Bíróságához, mivel véleménye szerint hazánk több ponton megsértette az uniós jogot:

1. A magyar villamosenergia-törvény és földgáztörvény nem teszi lehetővé a nemzeti szabályozó hatóság számára a rendszerüzemeltetőknél ténylegesen felmerült költségek figyelembevételét, holott a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikk (1) bekezdése kimondja a költségalapúság elvét. A Bizottság véleménye szerint a rendszerhasználati díjak megállapításakor az energiahálózatokra kivetett különadót és a banki tranzakciós díjakhoz kapcsolódó költségeket is figyelembe kellene venni.
2. Hazánk nem biztosított jogorvoslati lehetőséget (érintett felektől és kormánytól független testület formájában) a nemzeti szabályozó hatóság határozataival szemben.

Az ítélet

Az Európai Unió Bírósága július 20-án hozta meg ítéletét a Bizottság által hazánkkal szemben indított kötelezettségszegési eljárásban.

Uniós jogba ütközik: Hazánk megsértette az uniós jogot azzal, hogy nem biztosított megfelelő jogorvoslati mechanizmust a nemzeti szabályozó hatóság (a villamos energia- és a földgáz-hálózatokhoz való hozzáférés díjait megállapító) rendeleteivel szemben. Ugyanis e rendeletek csupán az Alkotmánybíróság előtt, „alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést” érintő alkotmányjogi panasz útján támadhatók meg, amely pedig nem minősül megfelelő mechanizmusnak hiszen ahhoz, hogy egy szerv az Európai Unió Alapjogi Chartája szerinti hatékony bírói jogvédelemhez való jog érvényesülésének biztosításával tudjon határozni, hatáskörrel kell rendelkeznie az előtte folyamatban lévő jogvita megoldása szempontjából releváns valamennyi ténybeli és jogi kérdés vizsgálatára.

* Készítette: **Dr. Lovas Dóra**, doktorandusz, DE ÁJK

Nem ütközik az uniós jogba

Hazánk kizárta annak lehetőségét, hogy az energiahálózatokra kivetett különadót és a banki tranzakciós díjakhoz kapcsolódó költségeket a nemzeti szabályozó hatóság a rendszerhasználati díjak megállapításakor figyelembe vegye. Ez azonban nem ütközik az uniós jogba, mivel a 714/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletek célja, hogy a villamosenergia-átviteli, illetve a földgázz szállító hálózatokhoz való hozzáférésre vonatkozóan diszkriminációtól mentes szabályokat állapítsanak meg, és az ellátásbiztonság megvalósítása érdekében elősegítsék az átlátható nagykereskedelmi piac kialakulását. E célok pedig teljesíthetők anélkül is, hogy a hálózathoz való hozzáférés díjai tükröznék az e hálózatok üzemeltetői által ténylegesen viselt valamennyi költséget.

Források jegyzéke:

- <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=213029&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=10464730> (letöltés dátuma: 2020. július 5.)
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX%3A32009R0715> (letöltés dátuma: 2020. július 5.)

AZ APPLE-NEK NEM KELL KIFIZETNIE A 13 MILLIÁRD EURÓS BÍRSÁGOT*

A 2014 júniusában indított részletes állami támogatási vizsgálatot követően az Európai Bizottság megállapította, hogy az Írország által az Apple-re alkalmazott két feltételes adómegállapítás 1991 óta jelentősen és mesterségesen csökkentette az Apple által fizetett adót. A feltételes adómegállapítások révén Írország jóváhagyta, hogy az Apple csoport két, Írországban bejegyzett vállalkozása (az Apple Sales International és az Apple Operations Europe) olyan módon állapítsa meg az adóköteles nyereség összegét, amely nem felel meg a gazdasági realitásoknak: a két vállalkozás értékesítési nyereségének csaknem teljes egészét belső felosztással a „központi iroda” nyereségéként tüntették fel. A Bizottság vizsgálata kimutatta, hogy a „központi irodák” csak papíron léteznek, és nem termelhetek volna ilyen összegű nyereséget. A „központi irodák” nyereségéként feltüntetett összeg az ír adójog specifikus rendelkezései értelmében – melyek már nincsenek hatályban – egy országban sem volt adóköteles. A feltételes adómegállapítással jóváhagyott allokációs módszer eredményeként az Apple által az Apple Sales International nyeresége után fizetett tényleges társasági adó mértéke a 2003. évi, mindössze 1 %-ról 2014-ben 0,005 %-ra csökkent.

Előzmények

Az Apple az írországi adóügyi bánásmódnak köszönhetően gyakorlatilag csaknem teljesen el tudta kerülni az Apple-termékek teljes uniós egységes piaci értékesítéséből származó nyereség utáni adófizetést. Ennek oka, hogy az Apple nem az értékesítési országokban, hanem Írországban számolta el a termékek értékesítésének árbevételét. Ez a megoldás kívül esik az uniós állami támogatási szabályok hatályán. Ha az Apple-t ugyanezen időszak tekintetében más országok a saját adózási szabályaik szerint több adó fizetésére köteleznék a két vállalkozás nyereségei után, az csökkentené az Írország által megfizettendő összeg nagyságát.

Írország által az Apple-nek biztosított ezen szelektív adóügyi bánásmód az EU állami támogatásra vonatkozó szabályai szerint jogellenes, mivel jelentős előnyt biztosít az Apple-nek az azonos nemzeti adószabályok alá tartozó más vállalkozásokkal szemben.

Az uniós bizottság 2016 augusztusában azt állapította meg, hogy tiltott állami támogatásnak minősülnek azok az adókedvezmények, amelyeket Írország az Apple-nek nyújtott. A bizottság arról határozott, hogy a nagyvállalatnak 13 milliárd eurót (akkori árakon körülbelül 4 ezer milliárd forint), valamint kamatait kell visszafizetnie az ír államnak. Miután Dublin nem

* Készítette: *Nagy Péter Zsombor*, joghallgató, DE ÁJK

szedte be az elmaradt adót az óriáscégtől, az Európai Bizottság 2017 októberében az uniós bírósághoz fordult. A döntés ellen Dublin és az Apple is fellebbezett.

A Bíróság döntése

Az Európai Unió Törvényszéke szerint a Bizottság tévedett, amikor azt a következtetést vonta le, hogy a szigetország az Apple cégeit nem törvényes gazdasági előnyhöz juttatta, és a vállalatok oly állami támogatást kaptak, amire nem voltak jogosultak.

A Bíróság álláspontja az, hogy bizonyos adótörvények hiányosak és esetenként következtelenek, s a Bizottság által feltárt hibák önmagukban nem elegendőek a vállalat törvénytelen előnyszerzésének bizonyításhoz. Ezenkívül a bíróság szerint az Bizottság tévesen állapította meg, hogy a feltételezett kivételes gazdasági előny állami támogatás nyújtásának minősült. Ezt és ezen kívül bizonyítaniuk kellett volna még, hogy a szerzett bevétel az Írországi fióktelepek által ténylegesen végzett tevékenységek értékét tükrözi. Továbbá a Törvényszék úgy találta, hogy a Bizottság második kifogását sem tudta bizonyítani, hogy a megtámadott adóügyi határozatok az ír adóhatóságok felelősségét terhelnék és ennek megfelelően az Apple Sales International és az Apple Operations Europe szándékosan részesültek volna törvénytelen előnyben.

Az Európai Unió egyik sajtóközleménye szerint jövőre egy, a multinacionális „tech” vállalatokra kiszabott digitális szolgáltatásokat sújtó adót kívánnak bevezetni – hogy ez megoldaná-e a problémát, azt kétségek övezik, ahogyan a tagállami adószuverenitással való összeegyeztethetőségé is kérdéses.

Források jegyzéke:

- <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-07/cp200090en.pdf> (letöltés dátuma: 2020. július 20.)
- <https://jogaszvilag.hu/cegvilag/az-apple-nek-nem-kell-kifizetnie-a-13-milliard-euros-birsagot/> (letöltés dátuma: 2020. július 20.)
- <https://www.portfolio.hu/uzlet/20190917/apple-a-13-milliard-euros-befizetes-szembe-megy-a-valosaggal-es-a-jozan-esszel-401197> (letöltés dátuma: 2020. július 20.)
- <https://24.hu/fn/gazdasag/2016/08/31/duplacsavarral-nyereszkedett-milliardokkal-az-apple/> (letöltés dátuma: 2020. július 20.)

UNIÓS IRÁNYELV LETT AZ OTTHONI PÁLINKAFŐZÉS SZABADSÁGA*

Magyarország következetesen kiállt amellett, hogy a saját célra történő otthoni pálinkafőzés adómentes legyen, s mindez egyben az Európai Unió szintjén is megvalósulhasson. A pálinkafőzés, mint Magyarország hagyományának fontos részére történő hivatkozással a magyar kormány több ízben kísérelte már meg az Európai Unió szervein keresztül történő fellépést annak érdekében, hogy mindezen tevékenység nagyobb szabadságot kaphasson és a szigorú uniós szabályozás enyhüljön.

Magyarország évekkal ezelőtt már megvívta a maga „pálinkaszabadság” harcát az EU-val, hiszen a magyar kormány korábban adómentessé tette a meghatározott mennyiségig történő pálinkafőzést, amely miatt az unió kötelezettségzegési eljárást indított ellene. A hosszas egyeztetéseket követően végül 2015-ben a kormánynak sikerült igen kedvezményes szabályokat kiharcolnia a NETA bevezetése által, mely azonban messze nem jelentette a pálinkafőzés szabadságáért vívott csata végét.

A szabályok ellenére ugyanis a szakmai szervezetek szerint a kereskedelmi pálinkafőzők kedvezőtlenebb helyzetbe kerültek, melybe az adókötelezettségen túl az is hozzá tett, miszerint számos magánfőzde illegálisan hozta forgalomba párlatait. A jegyzői hatáskörbe sorolt magánfőzés ráadásul egyes meglátások szerint indokolatlan terhet ró a közigazgatásra, s a főzdek eladósorba kerülését jelenthetik.

A későbbiekben a kormány azon törekvéseire helyezte a hangsúlyt, hogy az alapjáraton csekély terhet előíró rendelkezéseket – ahogyan a főzést megelőző literenként hétszáz forint összegű, úgynevezett párlatadó jegy megvásárlása – eltörölhető lehessen.

A kormány törekvése és megmozdulása végsősoron sikerrel zárult, ugyanis a pálinkafőzés szabadsága immáron mindenkit megilletethet az EU-ban. Az erről szóló, immáron érvényes részletszabályok a 2020/1151-es számú irányelvben kerültek konkretizálásra.

Az irányelv tartalmi rendelkezései szerint a párlatfőzés háztartásonként évente 50 liter gyümölcseszéig adómentes lehet, mely mentesség mind az otthon történő főzési tevékenységre, mind a bérfőzdeben való előállításra kiterjedő hatállyal bír. A pálinkafőző, min magánszemély ugyan nem élhet főzeményének és párlatának értékesítési célzatával, annak családtagjai és vendégei azonban mindennemű korlátozás nélkül elfogyaszthatják azt.

A magyar háztartásokban a becslést adatok alapján közel 26 ezer főzőberendezés van, s a 2020-as év első felében mintegy 44 ezres darab

* Készítette: **Kovács Viktória**, joghallgató, DE ÁJK

nagyságrendű párlatjegy került kiváltásra az otthoni pálinkafőzők által. A továbbiakban ugyan a desztillálóberendezés nyilvántartásba vételi kötelezettségét az újonnan megalkotott irányelv is előírja, az adómentesség miatt azonban a párlatadó jegy kiváltására a jövőben már nem lesz szükség.

A kedvező szabályok az irányelv rendelkezésének értelmében 2022. január 1-vel lépnek hatályba, mely kedvezményes szabályok alkalmazásához az uniós irányelv magyar jogrendbe történő átültetése elengedhetetlen elemi részt jelent. A Pénzügyminisztérium parlamenti államtitkára szerint az Országgyűlés már akár idén ősszel is dönthet majd a pálinkafőzés szabadságát biztosító törvényjavaslat benyújtásának kérdésében. A Pénzügyminisztérium jelenleg pedig azt vizsgálja, hogy lehetséges-e a hivatalos, az Európai Unió által másfél évvel meghatározottnál korábban, akár már a 2021-es évben alkalmazni az adómentes párlatfőzés szabályait.

Források jegyzéke:

- A Tanács (EU) 2020/1151 irányelve (2020. július 29.) az alkohol és az alkoholtartalmú italok jövedéki adója szerkezetének összehangolásáról szóló 92/83/EGK irányelv módosításáról
- <https://www.vg.hu/kozelet/kozeleti-hirek/tallai-andras-megnyerte-unios-csatajat-a-magyar-palinka-2689235/> (letöltés dátuma: 2020. augusztus 15.)
- <https://mfor.hu/cikkek/vallalatok/mennyit-bukott-a-koltsegvetes-a-palinka-megadoztatasan.html> (letöltés dátuma: 2020. augusztus 15.)
- https://index.hu/gazdasag/2020/08/06/palinkafozes_europai_unio_tallai_andras_iranyelv_adomentesség/ (letöltés dátuma: 2020. augusztus 15.)

AZ EUB ELŐSZÖR ÉRTELMEZTE A „HÁLÓZATSEMLEGESSÉGET” ELŐÍRÓ UNIÓS RENDELETET*

A 2020. szeptemberében született uniós bírósági döntés hosszabb időre meghatározza majd mind a szolgáltatók, mind a hatóságok jogértelmezését, mely döntésben a nyílt internetre vonatkozó szabályokat értelmezte egy előzetes döntéshozatali kérelem eredményeként.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság 2017-ben hozott döntésével szemben a Fővárosi Törvényszék által folytatott felülvizsgálati eljárás keretében fordultak az uniós bírósághoz, annak jogértelmezését kérve. Az ügy tárgya a nyílt internet-hozzáférés alapelvét előíró Európai Parlament és a Tanács 2015/2120 rendelet és az NMHH által elfogadott két határozat összeegyeztethetőségének vizsgálatára irányult. A magyar hatóság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Telenor társaság két kiegészítő csomagja az internet-felhasználók jogainak védelmével, valamint a forgalomra vonatkozó hátrányos megkülönböztetéstől mentes bánásmóddal kapcsolatos követelményekkel ellentétes.

A kedvezményes hozzáférést biztosító két csomag, amely azzal a sajátossággal rendelkezik, hogy kiemelt alkalmazások használatához kötődő adatforgalmat a szolgáltató nem vonta le az előfizető általános adatforgalmi keretéből (nullás díjszabás), és az alkalmazások korlátozás és lassítás nélkül elérhetők maradtak akkor is, ha az előfizető adatkerete az adott számlázási ciklusban már elfogyott, és ezért a többi rendelkezésre álló alkalmazásra és szolgáltatásra forgalmat blokkoló vagy lassító intézkedéseket alkalmaznak.

A cég az NMHH döntése ellen két keresetet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez, mely bíróság ezt követően előzetes döntéshozatali kérelemmel fordult a Bírósághoz a vonatkozó jogszabályok értelmezését kérve.

Az uniós bíróság 2020. szeptember 15-ei ítéletével első alkalommal értelmezve a 2015/2120-as rendeletet; megállapította, hogy egyrészt a végfelhasználók jogainak korlátozását jelenthetik az olyan csomagok, ahol kombinálják a "nullás díjszabást" és azokat az intézkedéseket, amelyek az egyéb szolgáltatások és alkalmazások forgalmát blokkolják vagy lassítják. Ez ugyanis a kiemelt alkalmazások és szolgáltatások használatát fokozza, míg a többi alkalmazás használatát csökkentik, tekintettel azokra az intézkedésekre, amelyekkel az internet-hozzáférési szolgáltató ezt a használatot technikailag nehezebbé, sőt lehetetlenné teszi. A nyílt internetre vonatkozó szabályok a végfelhasználók védelme körében a fogyasztókon túl a tartalomszolgáltatókat is védik - így például a közösségi és zenei oldalak üzemeltetőit vagy a különféle alkalmazások fejlesztőit is.

* Készítette: *Szutor Beáta*, joghallgató, DE ÁJK

Másrészt az EUB szerint egyértelműen sérti a forgalommal kapcsolatos, egyenlő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes bánásmód általános kötelezettségét az a gyakorlat, hogy egyes alkalmazások - objektív jogi kötelezettség vagy műszaki ok nélkül, pusztán kereskedelmi megfontolásból - korlátozás és lassítás nélkül elérhetőek maradnak akkor is, ha az előfizető adatkerete az adott számlázási ciklusban már kimerült, és ezért a többi internetes tartalmat már egyáltalán nem, vagy csak lassítva tudja elérni.

A Telenor Magyarország az uniós döntésre reagálva kiemelte, hogy már közel két éve megfelel az NMHH határozataiban foglaltaknak, amelyek kapcsán az előzetes döntéshozatali eljárás is indult, vagyis az érintett csomagokban az internet szolgáltatás elérhető sebessége vonatkozásában nem különbözteti meg az online zenei és üzenetküldő szolgáltatásokat az egyéb típusú adatforgalmaktól.

Így a cég, ennek megfelelően, kötelezettségeinek eleget téve közel két éve az uniós jogokat tiszteletben tartva nyújtja szolgáltatásait.

Források jegyzéke:

- <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-09/cp200106hu.pdf?fbclid=IwAR1zzjoPDYD5LN-X1uzIQEiDXSRQe-cAasnVH7nqb3T76qyzOKS-SK8qXVY> (letöltés dátuma: 2020. szeptember 20.)
- https://www.napi.hu/tech/eu-birosag-dontes-telenor-halozatsemlegesseg-nmhh-lassitas-korlatlan-adatforgalom.713672.html?fbclid=IwAR2RUy6tbLZKfZU-SVOnlas-vb5_kG5gb4jbjkoyLYbPp6dhIL3w7r_NZsy8 (letöltés dátuma: 2020. szeptember 20.)
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32015R2120> (letöltés dátuma: 2020. szeptember 20.)

EUB: NEM ÜTKÖZIK UNIÓS JOGGAL AZ AIRBNB-HEZ KAPCSOLÓDÓ, A LAKHATÁSI VÁLSÁG MÉRSÉKLÉSE ÉRDEKÉBEN HOZOTT NEMZETI SZABÁLYOZÁS*

Az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárása keretében kimondta, hogy a "lakáscélú helyiségek átmenetileg ott tartózkodó, e helyiségeket lakóhelyül nem választó vendégek számára történő, ismételt bérbeadását engedélyhez kötő nemzeti szabályozás összhangban van az uniós joggal". Az EUB döntésének jelentősége abban ragadható meg, hogy a magántulajdon és gazdasági szabadság kiemelkedően fontos az Európai Unió számára, ennek ellenére a megfizethető lakhatás garantálása és a lakhatási válság felszámolása miatti közérdek indokolhatja a rövidtávú lakáskiadás korlátozását.

Előzmények

Az ingatlanok rövidtávú bérbeadásának korlátozása érdekében már hosszabb ideje „harcot folytattak” egyes országok, városok vezetői, akik legfőbb problémaként a lakhatással kapcsolatos nehézségeket emelték ki. Másrészt a koronavírus-járvánnyal és a turisták számának jelentős csökkenésével, erőteljes konkurenciaharc alakult ki az ingatlanok rövidtávú bérbeadásához online platformot biztosító Airbnb és a szállodatulajdonosok között. A konfliktusok leginkább a nagyobb népesítésű településeken tetőztek, így nem meglepő, hogy az EUB döntés egy francia eset kapcsán született. Az Airbnb elleni harc Franciaországban a párizsi polgármester-választások központi elemévé vált, Anne Hidalgo hivatalban lévő polgármester az elmúlt hat évben aktívan részt vett az Airbnb elleni harcban.

A döntés alapjául szolgáló esetben a párizsi fellebbviteli bíróság a francia építési és lakásügyi törvénykönyv alapján, bíróság megfizetésére kötelezte a Cali Apartments SCI és HX párizsi garzonlakás tulajdonosait, akik az Airbnb nevű platformon kínálták bérbevitelre lakásaikat. A francia bíróság továbbá elrendelte, az engedély nélkül, ismétlődően és rövid távra átmenetileg kiadott ingatlanok lakáscélú használatának visszaállítását. Döntését a francia építési és lakásügyi törvénykönyv indokolta, amely tartalmazza, hogy „a 200.000 lakost meghaladó népességű településeken, valamint a Párizssal határos három megye településein a lakáscélú helyiségek használatának megváltoztatása előzetes engedélyhez kötött, továbbá hogy a lakáscélú bútorozott helyiségnek az átmenetileg ott tartózkodó, e helyiséget lakóhelyül nem választó vendégek számára történő, ismételt és rövid távú bérbeadása a használat ilyen megváltoztatásának minősül.” A törvénykönyv tartalmazza, hogy az ingatlan fekvése szerinti önkormányzat polgármestere által megadott engedély

* Készítette: *Karácsony Roxána*, joghallgató, DE ÁJK

ellenszolgáltatásaként a tulajdonost kötelezhetik a valamely más használatra szolgáló helyiség lakóhelyiséggé történő, egyidejű átalakítására. Az engedély kiadását, valamint az ellenszolgáltatás meghatározását és annak feltételeit az önkormányzati képviselő-testület határozatában rögzíti, tekintettel a „lakóhelyiségek piaca jellegzetességeinek és a lakáshiány súlyosbodása elkerülése szükségességének függvényében.”

Az EUB jogértelmezése

A párizsi fellebbviteli bíróság által hozott ítéletekkel szemben a garzonlakások tulajdonosai felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, amelyben arra hivatkoztak, hogy a nemzeti szabályozás a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123 irányelvvel ütközik. Továbbá sérelmezték, hogy a jogszabályok nem világosak és egyértelműek, hivatkoztak a jogszabályok pontatlanságára és az információhoz való hozzáférés nehézségeire. A felülvizsgálati kérelmek tárgyában eljáró semmitőszék előzetes döntéshozatal iránti kérelmében a 2006/123. irányelv alkalmazhatóságával kapcsolatban kérte az EUB állásfoglalását.

A „Bíróság nagytanácsa úgy határozott, hogy a 2006/123 irányelv alkalmazandó az olyan tagállami szabályozásra, amely a lakáscélú bútorozott helyiségeknek az átmenetileg ott tartózkodó, e helyiségeket lakóhelyül nem választó vendégek számára díjazás ellenében, akár üzletszerűen történő, ismételt és rövid távú bérbeadására vonatkozik. Indoklásában hangsúlyozta, hogy ezen tevékenységek az irányelv 4. cikkének 1. pontja értelmében vett „szolgáltatás” fogalma alá tartozik, amely értelmében a Szerződés 50. cikkében említett, rendszerint díjazás ellenében nyújtott, bármely önálló gazdasági tevékenység ide tartozik. Továbbá megállapította, hogy „nem felelnek meg azon tevékenységek egyikének sem, amelyeket az irányelv 2. cikkének (2) bekezdése kizár az irányelv hatálya alól”. Tekintettel arra, hogy a szabályozás meghatározott típusú bérbeadási tevékenységet folytató személyekre vonatkozik nem zárható ki az irányelv hatálya alól a (9) bekezdésre való hivatkozással, amely szerint „az irányelv csak azokra a követelményekre alkalmazandó, amelyek szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságot, illetve annak gyakorlását érintik. Ezért nem vonatkozik olyan követelményekre, mint a ...földterületek fejlesztésére és használatára vonatkozó szabályok, területrendezés... valamint az ilyen szabályoknak való nem megfelelés miatt kiszabott közigazgatási szankciók, amelyek nem szabályozzák vagy érintik kifejezetten a szolgáltatási tevékenységet, de amelyeket a szolgáltatóknak éppúgy be kell tartaniuk gazdasági tevékenységük végzése során, mint a magánemberként eljáró személyeknek.

A Bíróság kimondta, hogy a nemzeti szabályozás a 2006/123 irányelv 4. cikkének 6. pontja szerinti „engedélyezési rendszer” fogalma alá tartozik, nem

pedig a 7. pont szerinti „követelmény” fogalma alá. A két fogalom közötti különbséget a Bíróság úgy határozta meg, hogy az előbbi magába foglalja a „szolgáltató által tett lépéseket, alakszerű határozatot”. A Bíróság érvelése alapján az engedélyezési rendszernek meg kell felelnie a 2006/123 irányelv III. fejezetének 1. szakaszának, különösen a 9. cikke (1) bekezdésének, amelyben felsorolja azokat a feltételeket amelyek kivételt képeznek azon szabály alól, hogy a tagállamok a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságot, illetve annak gyakorlását nem kötik engedélyezési rendszerhez.

Az indoklásról

Az arányosság kérdésénél a Bíróság rámutatott, hogy a szabályozás a hosszú távú bérbeadásra szánt lakások hiányának mérséklését célozza, ezáltal választ adva a lakáshoz jutás feltételeinek romlására, valamint az ingatlanpiaci feszültségek kezelésére. Az érintett nemzeti szabályozást arányosnak tekintette a megvalósítani kívánt célkitűzéssel, megállapította, hogy a cél kevésbé korlátozó intézkedések útján nem valósítható meg, tekintettel arra, hogy egy „utólagos ellenőrzés nem tenné lehetővé a lakásátalakítások azon gyorsan zajló jelenségének azonnali és hatékony megfékezését, amely a hosszú távú bérbeadásra szánt lakások hiányát kiváltja. Az arányosságra vonatkozóan a Bíróság kifejtette, hogy a nemzeti szabályozás ellenszolgáltatásként az engedély megadásáért, kikötheti más használatra szolgáló helyiség lakóhelyiséggé történő átalakítását. Az ellenszolgáltatás mértékét az érintett települések helyi képviselő-testülete állapítja meg, tekintettel a lakóhelyiségek piaci jellegzetességeire és a lakáshiány súlyosbodásának elkerülésére.

A világosság, egyértelműség és objektivitás követelményének tekintetében a Bíróság kiemelte, hogy nem jelenti ezek megsértését az, hogy a nemzeti szabályozás nem határoz meg pontosan egyes fogalmakat, feltéve hogy az érintett helyi hatóságok világosan, egyértelműen és objektíven kifejtették a fogalmaknak megfelelő kifejezéseket.

Az engedélyek megadására vonatkozó feltételek előzetes nyilvánosságra hozatala, átláthatóság, hozzáférhetőség kapcsán a Bíróság hangsúlyozta, hogy e követelmények teljesítéséhez elégséges, ha a tulajdonos a bérbeadási tevékenység megkezdése előtt, teljeskörűen tudomást szerez az engedély kiadásának feltételeiről és az esetleges ellenszolgáltatási kötelezettségéről.

Az ügynek hivatalosan nem volt részese az Airbnb, azonban a San Franciscó-i székhelyű cég közvetlen hatása érezhető a szabályozás kapcsán. Az Airbnb elterjedése hatással volt az ingatlanpiaci árak emelkedésére valamint „szállodákká” változtatják a lakóhelyeket, ezért több európai város szövetkezett arra, hogy szigorúbb szabályok közé szorítsa az Airbnb-t és más hasonló rövid távú bérleti platformokat. „Ez a sok város által várt győzelem fordulópontot jelent a rövid távú bérbeadás megregulálásában, és komoly lépés a mindenkit

megillető lakhatáshoz való jog megvalósulása felé” – a Twitteren fejtette ki véleményét a döntésről Anne Hidalgo párizsi polgármester.

Magyarországon 2020. július közepén fogadta el a parlament a rövid távú lakáskiadást szabályozó törvényt, ami az önkormányzatok hatáskörébe utalja a kérdést.

Források jegyzéke:

- <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-09/cp200111hu.pdf> (letöltés dátuma: 2020. szeptember 22.)
- <https://www.courthousenews.com/eu-court-backs-paris-check-against-short-term-airbnb-rentals/> (letöltés dátuma: 2020. szeptember 22.)
- <https://hu.euronews.com/2020/09/22/az-eu-birosag-dontese-korlatozza-az-airbnb-zest> (letöltés dátuma: 2020. szeptember 22.)
- <https://www.courthousenews.com/airbnb-suffers-court-blow-on-paris-registration-rules/> (letöltés dátuma: 2020. szeptember 22.)
- https://hvg.hu/ingatlan/20200922_airbnb_europai_birosag_gyoztek_a_varosok (letöltés dátuma: 2020. szeptember 22.)
- <https://ado.hu/cegvilag/jon-az-uj-airbnb-szabalyozas/> (letöltés dátuma: 2020. szeptember 22.)
- <https://merce.hu/2020/09/22/az-europai-unio-birosaga-szerint-jogszeru-ha-a-lakhatasi-valsag-felszamolasa-erdekeben-a-hatosagok-szabalyozzak-az-airbnb-zest/> (letöltés dátuma: 2020. szeptember 22.)

BREXIT: KÖTELEZETTSÉGSZEGÉSI ELJÁRÁS A KILÉPÉSI MEGÁLLAPODÁST SÉRTŐ TÖRVÉNY MIATT*

Mint ismert, az Egyesült Királyság Unióból való kilépését szabályozó megállapodást 2020 január 31-én írták alá, mely 2020. február 1-jén hatályba is lépett. A megállapodás értelmében 2020. január 31-től 2021. január 1-ig átmeneti időszak veszi kezdetét az Egyesült Királyság és EU között. Ez idő alatt az Egyesült Királyságra még alkalmazni kell az uniós kereskedelmi és belsőpiaci szabályokat, melyet egy kereskedelmi egyezmény váltaná fel, amelynek feltételeiben az év végéig kellene megállapodnia az uniónak és a briteknek.

Az Egyesült Királyság kormánya azonban szeptemberben 9-én egy - az Európai Bizottság szerint – a kilépési megállapodást sértő törvénytervezet nyújtott be a brit parlamenthez. Ennek következtében a felek között a tárgyalások elakadtak, illetve a Bizottság többszöri sikertelen felszólítása után kötelezettségszegési eljárást is indított az Egyesült Királysággal szemben.

A tárgyalások hiányában viszont féltő, hogy a felek között nem jön létre az év végéig szabadkereskedelmi megállapodás, ami azt jelenté, hogy az Egyesült Királyság úgy lépne ki az unióból, hogy a felek közötti kereskedelmi kapcsolatokra nem lenne megállapodás.

A törvénytervezet a kormány a szabadkereskedelmi megállapodás hiányától való félelem és a Brexit megállapodás északírországi-protokoll rendelkezése miatt nyújtotta be a parlamenthez, mely szerint Írország és Észak-Írország között nem lehet visszaállítani a határellenőrzést.

Ugyanis, ha nem jön létre szabadkereskedelmi megállapodás az EU és az Egyesült Királyság között, akkor a vámhatárok visszaállítása miatt valahol meg kell állítani az EU és az Egyesült Királyság között mozgó árukat. A brit kormány pedig attól tart, hogy ha a brexit-megállapodás miatt ezt nem lehetne megtenni az Egyesült Királyság és Írország határánál, akkor az országon belül, Észak-Írország és Nagy-Britannia között kerülne erre sor.

A megállapodás végső célja tehát az, hogy akkor is ellehetetlenítse a vámhatár létrehozását Nagy-Britannia és Észak-Írország között, ha esetleg az Egyesült Királyság és az EU között nem jönne létre szabadkereskedelmi megállapodás.

A törvényjavaslatot nemcsak a Bizottság, hanem több brit kormánypárti politikus is bírálta azonban a brit parlament alsóháza mégis megszavazta azt, de mivel még a felsőházban nem döntöttek róla, így az nem emelkedett törvényi erőre.

* Készítette: *Soltész Péter Ádám*, joghallgató, DE ÁJK

A Bizottság miután tudomást szerzett a törvénytervezetről az egyik alelnöke által az EU–Egyesült Királyság vegyes bizottság rendkívüli ülésének összehívását kezdeményezte. „Az ülés célja az volt, hogy az Egyesült Királyság az EU kérésére részletesen ismertesse szándékait, és reagáljon az EU részéről felmerült súlyos aggályokra.”

Az ülésen az ülést kezdeményező alelnök kijelentette, hogy “a törvényjavaslat elfogadása a kilépésről rendelkező megállapodás és a nemzetközi jog rendkívül súlyos megsértését jelentené.”^[7] Továbbá “felszólította az Egyesült Királyság kormányát, hogy a lehető legrövidebb időn belül, de szeptember végéig mindenképpen vonja vissza az érintett intézkedéseket a törvényjavaslatból.”

Visszavonás hiányában az alelnök a vegyes bizottság harmadik rendes ülésén is felszólította az Egyesült Királyság kormányát, hogy vonja vissza a vitatott rendelkezéseket a törvényjavaslatból. Ezen az ülésen azonban az Egyesült Királyság kormánya már hivatalosan is megerősítette azon szándékát, hogy a törvényjavaslatot nem kívánja módosítani.

Mivel a britek nem tettek eleget ennek a kötelezettségüknek, az Európai Bizottság 2020. október 1-én a kötelezettségszegési eljárás megindításaként felszólító levelet küldött az Egyesült Királyság kormánának.

A Bizottság szerint ugyanis az Egyesült Királyság azzal, hogy nem vonta vissza a törvényjavaslat vitatott rendelkezéseit, megsértette a kilépésről rendelkező megállapodás 5. cikkében foglalt jóhiszemű eljárásra vonatkozó kötelezettségeit. A törvényjavaslat elfogadása ugyanis akadályozná a kilépésről rendelkező megállapodás végrehajtását.

A Bizottság szerint ugyanis az Egyesült Királyság kormánya 2020. szeptember 9-én egy olyan törvényjavaslatot terjesztett elő, amely elfogadása esetén kirívóan sértené az Írországról/Észak-Írországról szóló jegyzőkönyv rendelkezéseit, mivel lehetővé tenné az Egyesült Királyság hatóságai számára, hogy figyelmen kívül hagyják a kilépésről rendelkező megállapodás szerinti jegyzőkönyv anyagi jogi rendelkezéseinek joghatásait.

Az Egyesült Királyság kormánya el is ismerte ezt a jogsértést, úgy indokolva, hogy a törvénytervezet célja annak lehetővé tétele volt, hogy az Egyesült Királyság állandó jelleggel eltérhessen a jegyzőkönyvből eredő kötelezettségektől.

Milyen következmények várhatók?

Mint ahogy a bevezetőben említésre került, a törvénytervezet pont azért problematikus, mert nemcsak, hogy megsérti a kilépési megállapodás rendelkezéseit, hanem el is lehetetleníti a további párbeszédet és a feltételekben való megegyezést a felek között. Így féltő, hogy a felek között nem jön létre az év végéig szabadkereskedelmi megállapodás, ami azt jelenté, hogy az Egyesült

Királyság az unió és közte közötti kereskedelmi kapcsolatra vonatkozó megállapodás nélkül esne ki az unióból.

Ebben az esetben az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelmi kapcsolatokra a WTO szabályait kellene alkalmazni, a határon pedig újra lenne vámellenőrzés, ami megnövelné az adminisztrációs terheket, illetve a határ mindkét oldalán megdrágítani az életet. Ennek okán több szektor - köztük például az autóiipar vagy a mezőgazdaság - is jelezte, hogy megállapodás hiányában igen komoly veszteséget szenvednének el, amely természetesen mindkét tárgyalófélt gazdaságára is hatással lenne.

A megállapodás hiánya mellett pedig van egy másik uniós jogi szempontból érdekes kérdés még pedig az, hogy ha valóban nem vonják vissza a törvényt a britek, akkor mi lehet a kötelezettségszegési eljárás eredménye, esetleg eljut-e az ügy bírósági szakaszig és ha el is jut odáig, akkor is mennyiben tudná az unió esetleg kikényszeríteni a kilépéstől évekkel később megszülető bíróság döntését a már nem tagállam Egyesült Királysággal szemben? Mindezek a kérdések remélhetőleg hipotetikusak maradnak és sikerül megállapodniuk a feleknek.

Források jegyzéke:

- A Tanács 2019/C 384 I/01 közleménye: Megállapodás a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_20_1798 (letöltés dátuma: 2020. október 9.)
- <https://hu.euronews.com/2020/10/09/mennyire-kellenek-a-britek-az-europai-unionak> (letöltés dátuma: 2020. október 9.)
- <https://hu.euronews.com/2020/09/30/elfogadta-a-brit-alsohaz-a-brexitet-atiro-torvenyjavaslatot> (letöltés dátuma: 2020. október 9.)
- <https://hu.euronews.com/2020/09/14/boris-johnson-uj-torvenyjavaslata-nemzetkozi-jogot-sert-egyre-nagyobb-a-felhaborodas> (letöltés dátuma: 2020. október 9.)
- https://hvg.hu/gazdasag/20201001_Eljarast_inditott_a_britek_ellen_az_Europai_Bizottsag?s=hk (letöltés dátuma: 2020. október 9.)

„EGY ELEKTRONIKUS PÉNZ, KÍNAI JELLEGZETESSÉGEKKEL” – ELSŐKÉNT KÍNÁNAK LEHET NEMZETI DIGITÁLIS VALUTÁJA*

Amíg jegybankok figyelmét világszerte a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak kezelése köti le, addig Kína a készpénzmentes jövőre koncentrál. A Kínai Jegybank beszámolója alapján, öt évet töltöttek a nemzeti digitális jüan („renminbi”) kifejlesztésével. A digitális valuta hivatalos bevezetése még várat magára, az elemzők szerint a teljes átállás pedig még évtizedekbe telhet, azonban a tesztelés – ha szűk körben is – évek óta tart. A kísérleti programok sikeressége abban rejlik, hogy az országban több mint fél milliárdan elektronikus fizetési rendszereket használnak, így nem érzékeltek különösebb változást.

Előkészületek

A Kínai Jegybank (PBoC) (továbbiakban: Jegybank) 2014-ben hozta létre azt a kutatócsoportot, amelynek feladata a kriptovaluták kibocsátásának lehetőségeinek felderítése. A Jegybank célja egyrészt a készpénzhez kötődő költségek csökkentése, másrészt jegybanki kontroll növelése a pénzforgalom felett. Kínában korábban is kiemelten foglalkoztak a digitális pénz kérdésével, 2016-ban a kriptovaluták alapjául is szolgáló blokklánc-technológia fejlesztése az 5 éves gazdasági terv része lett. A kommunista párt folyamatosan ellehetetlenítette a hagyományos kriptovalutákat az országban, kezdetben 2017-ben az jüan átváltását, majd a bányászatot tiltották be. A szigorításokig az ázsiai országban tevékenykedők bányászták a kriptopénzek 70%-át. A kormányzat meghatározott bűncselekmények elleni küzdelemre hivatkozott, valamint arra, hogy a rendszerből „kiszipolyozott” pénzeket anonim módon külföldi piacokra csatornázzák, ez pedig „tüskét jelentett” a rendszer szemében.

Az „éles tesztelés” első lépései

A digitális valuta kísérleti programjait 2020. áprilisában négy városban (Sencsenben, Szucsouban, Hsziunganban, Csengduban), zárt rendszerekben tesztelték, amelyben korlátozott számú vállalkozás vett részt. Hsziungan városában részt vevő helyi vállalkozások, egymás között, kisebb tranzakciókban használták fel a digitális jüant. A kísérletben főként helyi hotelek, éjjelnappalik, pékségek, könyvesboltok és edzőtermek vettek részt. Szucsou egyik kerületében bevezették, hogy a közalkalmazottak májustól digitális jüanban kapták az utazási költségtérítésük felét. Továbbá, korlátozott formában, már ekkor használható volt a digitális pénz Csengduban és a „kínai techfővárosban”

* Készítette: *Karácsony Roxána*, joghallgató, DE ÁJK

Sencsenben is. Az egyik, meg nem nevezett állami bank, amely a hivatalos digitális valutát teszteli, lehetővé tette, hogy a kínai kommunista párttagok a tagdíjukat ilyen formában fizessék be. A tesztekben részt vevő alanyok a digitális pénzt egy „mobiltárcában” kapták meg, ahonnan telefonos applikáción keresztül fizethettek, meghatározott üzletekben.

2020. október 11-én 10 millió jüan értékű digitális valutát (kb 450 millió forint) osztottak ki, a kínai kormány által rendezett „lottón”. A sorsoláson a 2 millió jelentkezőből, 50 ezer véletlenszerűen választott (sencseni) lakos részesült a díjból. A résztvevők a fejenként megközelítőleg kilencezer forintos összeget online applikációkon érthették el, és több mint háromezer környező üzletben fizethettek vele.

A tervek szerint a 2022-ben esedékes, Pekingben megrendezésre kerülő téli olimpián már élesben szeretnék használni a digitális valutát.

A kínai „antibitcoin”

A digitális jüan nem olyan kriptopénz mint a jól ismert Bitcoin, ugyanis bár támaszkodik a blokklánc-technológiára, alapvetően a hagyományos kriptovaluták ellentéte. Az egyik lényeges különbség abban ragadható meg, hogy a titkosításra épülő blokklánc alapú globális valuták a bányászatra és a versenyre épülnek. A teljesen nyilvánosan bányászható érmék, és az azokat hitelesítő elosztott főkönyvek bárki számára névtelenül elérhetőek. A blokklánc rendszer elosztott főkönyvében a hitelesítést az algoritmusok végzik. Ezzel szemben a digitális jüan főkönyvét teljes mértékben a Jegybank felügyeli. A digitális jüan tehát központi irányítás alatt áll, ahol „egy kétszintű rendszerben a pénzt a Jegybank bocsátja ki, és a kereskedelmi bankok, illetve a mobiltárcapplikációkat üzemeltető techcégek adják tovább”. A blokklánc-technológián alapuló kriptovaluták aggályai miatt, valamint a jegybank pénzügyi rendszerben betöltött központi szerepére hivatkozva, nem vette át a kínai megoldás az anonimitásra és titkosításra épülő rendszert. A digitális jüan megalkotásánál a magánszféra védelme és az illegális pénzmozgások megakadályozása közötti összhang megteremtésére törekedtek. Továbbá, kiemelt figyelmet fordítanak a pénzmosás elleni küzdelemre, a terrorizmus finanszírozásának ellensúlyozására, valamint az adózási kérdésekre. A rendszer centralizációjából fakadó különbség, hogy a főkönyv a Jegybank szerverein fut majd, nem lesz szükséges, hogy egy harmadik fél által üzemeltetett bányász jóváhagyja a tranzakciót, így a blokklánc rendszerből fakadó késés megszűnik. A Jegybank álláspontja szerint, további lényeges különbség, hogy a digitális jüan nem alkalmas spekulációra, valamint nem függ valutakiosaraktól. A Jegybank igazgatóhelyettese, Mu Changchun szerint, a Jegybank „háttérbe akarja szorítani a nagy értékű készpénzügyleteket egyes tartományokban, de elmondása szerint a digitális

jüant nem azért hozták létre, hogy kivégezzék a papír jüant, inkább csak kiegészítésként szolgál.”

A digitális jüan, így nem tekinthető „hagyományos” kriptovalutának, hanem inkább a jüan digitális verziójáról beszélhetünk. A technológiához köthetően 50 szabadalmat jegyzett be az ázsiai állam, így ennek felügyeletét a Kínai központi bank látja el, e tekintetben nem különbözik a hagyományos pénznyomtatásról, továbbá problémamentesen beilleszthető a jelenlegi banki rendszerbe. A Jegybank középtávú célja az, hogy a jüan digitális verziójával közelebb kerüljenek készpénzmentes jövőhöz. Ennek elérése jóval korábban megkezdődött Kínában, ahol nemcsak a készpénz, de a bankkártyás fizetés is háttérbe szorult, és főként a mobiltárcákon keresztüli mobilfizetés vált általánossá. A digitális jüan elsősorban az ilyen, mobilfizetési rendszerek kiterjesztésére szolgál, állami kontroll mellett. Az elemzők szerint a digitális jüanra való áttérés, nem jelent majd észlelhető változást a kínai polgárok számára, ugyanis a Woo „becslése szerint a kiskereskedelmi ügyletek több, mint 96%-át az AliPay és a WeChat Pay rendszere dolgozza fel”. Kínában a digitális fizetési platformokat jelenleg is az állam felügyeli, amely összhangban van a rendszer célkitűzéseivel, miszerint az ország pénzügyi tevékenységeit csekély számú, azonban jól ellenőrizhető pénzügyi platformokra központosítsa. A digitális jüan meglévő digitális fizetési platformokra való integrálásával a kínai állam a korábbinál nagyobb betekintést nyerhet az ország kiskereskedelmi hálózatába.

A digitális valuta megteremtésének, további „ki nem mondott” célja, az elemzők szerint az, hogy csökkentsék a függőségüket a hagyományosan dollár alapú pénzügyi piacoktól. A digitális jüan „ellenfelének” a Facebook által fejlesztett Libra tekinthető, a versenyben pedig jelentős előnyt jelent a kínai megoldásnak, hogy az amerikai szabályozók felléptek a „cég megregulázásának érdekében”.

Globális hatás

Daniela Stoffel, Svájc nemzetközi pénzügyekért felelős államtitkára szerint Kína digitális pénznemének várható bevezetése arra ösztönözheti a hatóságokat szerte a világon, hogy eldöntsék, hogyan akarják alkalmazni és szabályozni az ilyen technológiát. Álláspontja szerint, ha a kormányok rájönnek, hogy az e-valutában rejlő kérdések és kihívások most már valóságok, akkor ez további lendületet ad a globális döntéseknek". Úgy véli továbbá, hogy a szabályozás mellett a digitális valuták potenciális növekedésével kapcsolatos kérdésekben is nemzeti szinten vitát kell folytatni arra vonatkozóan, hogy milyen szerepet töltenek be a nemzeti valuták és a központi bankok. Kína nem az egyetlen ország, amely a digitális valuták kibocsátását vizsgálta. A Svájci Nemzeti Bank

közölte, hogy együttműködik az ország tőzsdéjével, hogy megvizsgálja az ilyen devizák kereskedelemben való lehetséges alkalmazását.

Egy, a fejlesztésen dolgozó közgazdász szerint a digitális jüan, egy elektronikus pénz, kínai jellegzetességekkel. Bár a megvalósítás a koronavírus-járvány hatására sem torpant meg, a Jegybank álláspontja szerint jó pár évnek még el kell telnie, mire a teljes jüan forgalom 10 százaléka digitálisan zajlik majd.

Források jegyzéke:

- <https://www.vg.hu/gazdasag/innovacio/a-nagy-kina-i-kriptopenz-teszt-10-millio-digitalis-juant-sorsoltak-ki-3129925/> (letöltés dátuma: 2020. október 20.)
- <https://raketa.hu/kina-elkezdte-az-atterest-a-digitalis-penzre> (letöltés dátuma: 2020. október 20.)
- <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3080594/travel-subsidies-party-fees-chinas-digital-currency-takes> (letöltés dátuma: 2020. október 20.)
- <https://fintechradar.hu/penz/1028/digitalis-juan-meg-egy-lepessel-kozelebb-vagyunk-a-kina-i-kriptoalutahoz/> (letöltés dátuma: 2020. október 20.)
- https://index.hu/gazdasag/2020/04/30/kina_juan_digitalis_penz_valuta_kriptoaluta_bitcoin_anti-bitcoin/ (letöltés dátuma: 2020. október 20.)
- <https://asiatimes.com/2019/11/china-to-roll-out-digital-yuan-in-2-3-months/> (letöltés dátuma: 2020. október 20.)
- https://asiatimes.com/2019/12/how-digital-yuan-will-be-different-from-bitcoin/?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_202010 (letöltés dátuma: 2020. október 20.)
- <https://kosarertek.hu/technologia/kinaban-keszul-az-also-nemzeti-digitalis-valuta-helyi-jellegzetessegekkel/> (letöltés dátuma: 2020. október 20.)

FŐTANÁCSNOKI INDÍTVÁNY ALAPJÁN NEM SÉRTI AZ UNIÓS JOGOT A LENGYEL KISKERESKEDELMI ADÓ ÉS A MAGYAR REKLÁMADÓ SZABÁLYOZÁSA*

A 2020. október 15-ei indítványában Juliane Kokott főtanácsnok azon véleményét fejtette ki, miszerint a lengyel kiskereskedelmi adó és a magyar reklámadó nem sérti az állami támogatásokra vonatkozó uniós jogot. Az ügyben azt vizsgálták, hogy az állami támogatások jogával ellentétesek-e a vállalkozások progresszív szerkezetű adóval (a lengyel kiskereskedelmi adó és a magyar reklámadó) való megadóztatása. A főtanácsnok indítványozza, hogy a Bíróság utasítsa el a Bizottság fellebbezését, továbbá hagyja helyben a Törvényszék ítéleteit.

Előzmények

2014. június 11-én Magyarország elfogadta a reklámadóról szóló 2014. évi XXII. törvényt. A törvénnyel az elért nettó árbevétel utáni sávosan progresszív, új különadót vezetett be a reklámok Magyarországon történő közzétételéből származó bevételekre. A törvény az első adóévre vonatkozóan átmenetileg előírta az előző év esetleges veszteségei arányos levonásának a lehetőségét. A reklámadóról szóló törvénynek a Bizottság általi, állami támogatások ellenőrzése címén végzett vizsgálata során a magyar hatóságok azt állították, hogy ezen adó célja az arányos közteherviselés elvének érvényesítése. Lengyelországban 2016. szeptember 1-jén lépett hatályba a kiskereskedelmi ágazatban kivetett adóról szóló törvény, amelynek hatálya alá tartozott jogállásától függetlenül valamennyi kiskereskedő. Az adó alapját az érintett társaságok forgalma képezte, és szintén progresszív jellegű volt.

A Bizottság határozatai és megítélése

A két adószabályozást egyesített ügyként tárgyalva, a Bizottság 2017. június 30-i és 2016. november 4-i határozatával mindkét adót a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánította.

A lengyel kiskereskedelmi adóval kapcsolatban a Bizottság különösen úgy ítélte meg, hogy a törvény különbséget tesz a kiskereskedelmet folytató vállalkozások között azok árbevétele és így mérete alapján, és szelektív előnyt biztosít az alacsony árbevételű, tehát kisebb vállalkozások számára. Lengyelország nem terjesztett elő meggyőző magyarázatot arra, miért vannak a nagyobb és kisebb kiskereskedelmi szereplők más ténybeli és jogi helyzetben a kiskereskedelmi adó kivetését illetően, így tehát nem igazolta, hogy az

* Készítette: *Szutor Beáta*, joghallgató, DE ÁJK

intézkedés indokolt az adórendszer jellege vagy általános felépítése alapján. A Bizottság ezért ideiglenesen úgy vélte, hogy a törvény állami támogatást eredményez, mivel a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében megállapított összes egyéb feltétel teljesülni látszik.

A Bizottság továbbá kétségeket támasztott azt illetően, hogy a törvény összeegyeztethető a belső piaccal. A Bizottság megállapította, hogy a Szerződés 107. cikkének (2) és (3) bekezdésében rögzített kivételek közül egyik sem tűnik alkalmazhatónak, és Lengyelország semmilyen érvet nem hozott fel annak indokolására, hogy a kiskereskedelmi adó miatt állnának összhangban a belső piaccal.

A magyar reklámadó ellen megegyező okok miatt indított a Bizottság hivatalos vizsgálati eljárást, mivel úgy ítélte meg, hogy az adókulcsok progresszivitása és az elhatárolt veszteségeknek az adóalapból történő levonására vonatkozó, a törvényben megállapított rendelkezések állami támogatásnak minősülnek, mivel úgy látszott, szintén szelektív előnyt biztosít az alacsony reklámbevétellel rendelkező vállalkozások számára.

A határozatok Törvényszék általi megsemmisítése

Lengyelország és Magyarország a Bizottság határozatait megtámadta az Európai Unió Törvényszéke előtt. Majd 2019. május 16-i és 2019. június 27-i ítéleteivel a Törvényszék helyt adott a kereseteknek, és semmisnek nyilvánította a Bizottság határozatait, mivel megállapította, hogy a két adószabályozás nem minősül állami támogatásnak. A Bizottság a Törvényszék e két ítélete ellen fellebbezést nyújtott be a Bírósághoz.

Juliane Kokott indítványa

A főtanácsnok indítványában először is a Bíróságnak az alapvető szabadságok keretében hozott azon ítélezési gyakorlatára hivatkozik, amely szerint az árbevétel képezheti progresszív adóztatás alapját, mivel egyrészt az semleges megkülönböztető ismérvek minősül, másrészt pedig az adóalanyok teherviselési képességét illetően releváns mutatónak tekinthető. Ugyanez kell, hogy érvényes legyen az állami támogatások jogával kapcsolatban. Erre vonatkozó uniós szabályozás hiányában a tagállamok hatáskörébe tartozik az adóalap meghatározása, és az adóteher különböző termelési tényezők és különböző gazdasági ágazatok közötti megosztása. Az állami támogatások joga azt sem követeli meg, hogy a Bizottság szerint legmegfelelőbb adót vezessék be.

Az uniós jogból továbbá nem lehet „normál” adóztatást levezetni, így az egyes nemzeti jogalkotók döntése lehet, hogy mit tekintenek annak. Jelen ügyekben ez a kisvállalkozások, illetve a reklámtevékenységet végző

vállalkozások esetében a progresszív szerkezetű jövedelemadó, amelynek az alapja az árbevétel.

Egyebekben egy általános hatályú adótörvény csak akkor minősülhet támogatásnak, ha azt nyilvánvalóan inkoherensen alakították ki. Maga a progresszív adótábla nem minősül inkoherensnek, így a progresszív adókulcsok jövedelemadóztatásban való alkalmazása teljesen szokásos a pénzügyi teherviselési képességnek megfelelő adóztatás elérése céljából.

Ez vonatkozik mind a nyereségen alapuló jövedelemadóztatásra, mind az árbevételen alapuló jövedelemadóztatásra. A veszteségek reklámadó első évében való levonásának Magyarország által bevezetett lehetősége szintén nem minősül támogatásnak, mivel a fennállásának a ténye objektív kritérium, és mivel az előző évben veszteséget termelő és az előző évben nyereséges vállalkozások különböznek egymástól azon képességükre tekintettel, hogy egy további, nyereségtől független adó terhét viseljék, ezen átmeneti rendelkezés alkalmazása sem inkoherens.

Véggözetkeztetések

A fenti megfontolásokra tekintettel a főtanácsnok azt javasolja a Bíróságnak, hogy a Bíróság az Európai Bizottság fellebbezését utasítsa el, az Európai Bizottság viselje saját költségeit, valamint a Magyarország részéről felmerült költségeket; a Lengyel Köztársaság pedig a saját költségeit. A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot, feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg, a Bíróság bírái már megkezdték a tanácskozást a jelen ügyben.

Források jegyzéke:

- <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-10/cp200132hu.pdf> (letöltés dátuma: 2020. október 22.)
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017D0329&from=FI> (letöltés dátuma: 2020. október 22.)
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32018D0160> (letöltés dátuma: 2020. október 22.)
- <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=232471&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=11562586> (letöltés dátuma: 2020. október 22.)

EURÓPAI MINIMÁLBÉRRE VONATKOZÓ UNIÓS IRÁNYELV- JAVASLATOT TERJESZTETT ELŐ AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG*

Az európai minimálbérekre vonatkozó uniós irányelv-javaslatot terjesztett elő az Európai Bizottság. A javaslat célja az Európai Unión belüli munkavállalók tisztességes megélhetésének, és méltányos minimálbérének biztosítása, bárhol is dolgozzanak az uniós munkavállalók – közölte Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke. Bár javaslat szakpolitikailag megosztó, ugyanakkor a járványhelyzet munkaerőpiacra gyakorolt hatása miatt nagyon is aktuális.

A megfelelő szintű minimálbérek nemcsak a társadalomban van pozitív hatása, de a gazdaságban is előnyökkel jár, hiszen a jövedelmi egyenlőtlenségeket csökkenti, a munkavállalásra még inkább ösztönöz, segít fenntartani a belföldi keresletet, a tisztességes bért fizető munkaadókat védelemben részesíti, méltányosabb uniós munkaerőpiacot eredményez, illetve a megfelelő szinten megállapított minimálbér hozzájárul a nemek közötti bérszakadék csökkenéséhez is.

A szociális jogok európai pillérének 6. alapelve, amelyet valamennyi uniós vezető jóváhagyott, kimondja, hogy: „a munkavállalóknak joguk van tisztességes megélhetést nyújtó, méltányos bérezésben részesülni. Megfelelő összegű minimálberről kell gondoskodni annak érdekében, hogy a munkavállalók a keresetükből – az adott országban uralkodó gazdasági és szociális viszonyok közepette – ki tudják elégíteni saját szükségleteiket és családjuk szükségleteit, egyúttal pedig biztosítani kell a munkaerőpiaci részvétel lehetőségét, és ösztönözni kell az álláskeresést. Meg kell akadályozni, hogy azok, akik dolgoznak, szegénységben éljenek. A béreket az adott ország szabályaival és gyakorlatával összhangban, átlátható és kiszámítható módon kell megállapítani, tiszteletben tartva a szociális partnerek autonómiáját.”

A koronavírus-járvány megtörte az Európai Unióban a pozitív munkaerőpiaci folyamatokat, s az így kialakult válsághelyzet az egyes társadalmi csoportokat is érintette. A járvány kitörése előtt az Európai Unióban pozitív folyamatokat láthattunk, hiszen a munkanélküliség csökkent, javult az emberek életkörülménye, illetve a közpénzügyek is jól alakultak. Von der Leyen azt mondta, hogy a koronavírus-járvány okozta válsághelyzetből történő fellendüléshez az szükséges, hogy az Európai Unióban a tisztességes megélhetés biztosított legyen, mert ez szükséges a méltányos és erős gazdaság megteremtéséhez és ebben a folyamatban a minimálberek lényeges szerepet játszanak.

Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke így fogalmazott: „A megfelelő minimálbérre vonatkozó mai javaslat fontos üzenete, hogy a munka méltóságát válság idején is védelmezni kell. Sokak munkája ugyanakkor még

* Készítette: *Szabó Sarolta*, joghallgató, DE ÁJK

mindig nincs kellően elismerve. A dolgozó embert megilleti a garantált bérminimum és a tisztességes megélhetés. A mai javaslat a minimálbérek olyan keretrendszerének kialakítását szorgalmazza, amely teljes mértékben tiszteletben tartja a nemzeti hagyományokat és meghagyja a szociális partnerek szabadságát. A javuló munkafeltételek és életkörülmények nemcsak a munkavállalók érdekét szolgálják, hanem védik a tisztességes bért fizető munkaadókat is, továbbá megteremtik a méltányos, inkluzív és reziliens helyreállítás alapjait.”

A Bizottság szerint a méltányos minimálbér bevezetésére azért van szükség, mert az Európai Unióban sokan szegénynek számítanak úgy is, hogy dolgoznak, tehát egy „dolgozói szegénységben” élnek. A jelenlegi válság főleg azon ágazatokat érintette hátrányosan, ahol alacsony keresetű munkavállalók találhatóak- ilyen például a kiskereskedelem.

A dolgozó embert megilleti a garantált bérminimum, akár jogszabályban előírt minimálbér, akár kollektív szerződések által meghatározott bér formájában. Minimálbér-rendszerek minden tagállamban léteznek. 21 olyan tagállam van, ahol nemzeti jogszabály rögzíti a minimálbér szintjét és 6 olyan tagállam található, ahol pedig kollektív szerződések által van meghatározva a garantált bérminimum.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy nem egy egységes európai minimálbér bevezetését szorgalmazná az Európai Bizottság, hanem azt, hogy egy keretet hozzanak létre a minimálbérek védelmének és hozzáféréseinek javítására az EU-ban, így minden tagállamban méltányos fizetéshez juthatnának a minimálbéren élők. A szubszidiaritás elvét ezen javaslat elismeri, mely elv célja az EU és az uniós országok megosztott hatásköreibe tartozó területeken történő beavatkozás legmegfelelőbb szintjének meghatározása, illetve célja az EU és polgárai közelítése a helyi szintű fellépés garantálásával, így a Bizottság tiszteletben tartja a tagállamok hatásköreit és igazodik hozzájuk. Nem határoz meg közös minimálbér szintet a tagállamok számára, csupán kijelöli a követendő minimumszabályokat, meghatározza, hogy miképpen biztosítható a minimálbérek megfelelő szintje, javaslatot tesz a minimálbér ingadozások kiküszöbölésére, valamint ellenőrzési mechanizmusok bevezetésére és a tagállami keretek hatékony alkalmazására.

Így is lesznek azonban eltérések a gazdagabb és szegényebb országok között.

Nicholas Schmit, a foglalkoztatásért és a szociális jogokért felelős uniós biztos a közös minimálbér szint kérdésével kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy nem lehetséges azonosság a minimálbér tekintetében a tagállamok között, mivel azok eltérő gazdasági teljesítménnyel bírnak, így a javaslat célja az, hogy egyes tagállamok felzárkózzanak és csökkenjenek így a különbségek.

A Bizottság közleménye szerint a tagállamok nagy részében a minimálbér szabályozása nem megfelelő, mert hiányosságok találhatóak a garantált bérminimum védelmének biztosítása területén, továbbá a munkavállalók

minimális juttatása sem éri el a megfelelő szintet. Az irányelv alapján ezért az országoknak meg kell teremteniük a megfelelő szintű minimálbér feltételeit, valamint egyértelmű és stabil kritériumait. Továbbá az irányelv javaslatot tesz a strukturált párbeszéd és ellenőrzési mechanizmus bevezetésére, így eszerint a tagállamoknak éves jelentést kell készíteniük a minimálbért érintő intézkedéseikről, a minimálbér védelméről, amelyet a Bizottságnak meg kell küldeniük, ezzel biztosítva azt, hogy a munkavállalókat ténylegesen megillessen a minimálbér, illetve a tisztességtelen versennyel szemben is védelmet lehessen nyújtani.

Végezetül pedig a Bizottság a javaslatban hangsúlyozza, hogy szeretné, ha előmozdítanák a kollektív tárgyalásokon alapuló bérmegállapítást, ugyanis a dolgozók ott érezhetik magukat nagyobb biztonságban, ahol erősebbek a jogaik a kollektív szerződésekben. Azokban az országokban, ahol a kollektív tárgyalások elterjedtebbek, kisebb az alacsony bérű munkavállalók aránya.

Valdis Dombrovskis, az emberközpontú gazdaságért felelős ügyvezető alelnök az alábbiakat emelte ki: *„A mai napon előterjesztett javaslat célja, hogy a munkavállalók tisztességesen meg tudjanak élni az EU-ban, függetlenül attól, hol dolgoznak. A szociális partnereknek döntő szerepet kell játszaniuk a nemzeti, illetve helyi szintű béregyeztetések során. Meg kívánjuk adni nekik a szabad bértárgyalás lehetőségét, és ahol ez nem lehetséges, keretet biztosítunk a tagállamok számára a minimálbérek szintjének megállapításához.”*

Magyarországon Dobrev Klára, a DK képviselője kijelentette, hogy *„Ezt ígértük, és mi teljesítjük az ígéreteinket. Elértük, amit még soha senki. Lesz olyan szabály az Európai Unióban, ami közvetlenül hat az emberek életszínvonalának emelésére. A szociális Európa többé nem álom, mert valóban elkezdődött a felépítése. Az európai minimálberről szóló szabályok alól egyetlen tagállam sem bújhat ki. Azokat minden uniós ország kormányának kötelező lesz betartani.”*

Források jegyzéke:

- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_20_1968 (letöltés dátuma: 2020. november 8.)
- https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_hu (letöltés dátuma: 2020. november 8.)
- https://index.hu/belfold/2020/10/28/az_europai_minimalber_bevezetese_t_javasolja_az_europai_bizottsag/ (letöltés dátuma: 2020. november 8.)
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20201028/az-europai-bizottsag-az-europai-minimalberekre-vonatkozó-unios-iranyelv-javaslatot-terjesztett-elo-454862> (letöltés dátuma: 2020. november 8.)

DÖNTÖTT AZ EUB A LEX CEU-RÓL*

Az Európai Unió Bírósága 2020. október 6-án ítéletet hozott a magyar országgyűlés által elfogadott nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény módosításáról szóló 2017. évi XXV. törvényről, amelyet a közvélemény „Lex CEU”-nak nevezett el.

A törvény értelmében az olyan felsőoktatási intézmények, amelyeknek a székhelye Európai Gazdasági Térségen kívüli harmadik államban van, csak akkor folytathatnak oktatási és kutatási tevékenységet Magyarországon, ha Magyarország és a székhely szerinti származási ország között létrejött ilyen nemzetközi szerződés, illetve, ha a székhely szerinti államban is folytatnak ilyen tevékenységet. Az EUB szerint azonban az oktatási és kutatási tevékenység származáshoz kötése nem egyeztethető össze a WTO keretében az Európai Unió által is aláírt GATS XVII. cikkével, illetve az Alapjogi Charta 13., 14., és 16. cikkével. Az a követelmény pedig, amely szerint a felsőoktatási intézményeknek a székhely szerinti államban is folytatniuk kell oktatási és kutatási tevékenységet az EUB szerint nem csak az EGT- kívüli országok tekintetében sérti az uniós jogot, hanem az EGT-n belüli tagállamok tekintetében is.

Az EUB az ítéletét egy kötelezettségszegési eljárás eredményeként hozta meg. Az eljárást a Bizottság kezdeményezte Magyarországgal szemben, mivel megítélése szerint Magyarország a 2007. XXV. törvény elfogadásával nem teljesítette több uniós jogi rendelkezésből eredő kötelezettségét. Magyarország mind a felszólító levélben, mind az indoklással ellátott véleményben foglalt kötelezettségszegést vitatta. A Bizottság indoklással ellátott véleményében azt állította, hogy mivel Magyarország az EGT-n kívüli külföldi felsőoktatási intézmények számára az oktatási szolgáltatások nyújtásának feltételeként nemzetközi szerződés megkötését írja elő, nem teljesítette a GATS XVII. cikkéből eredő kötelezettségeit. Továbbá Magyarország nem teljesítette a 2006/123 irányelv 16. cikkéből, és az EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikkből eredő kötelezettségeit sem, mivel külföldi felsőoktatási intézmények számára olyan követelményt ír elő, mely szerint a származási országukban is kell felsőoktatási képzést nyújtaniuk. Mivel Magyarország nem szüntette meg a Bizottság által küldött indoklással ellátott véleményben foglalt kötelezettségszegéseket, ezért a Bizottság Magyarországgal szemben kereset nyújtott be az Európai Unió Bíróságához.

Magyarország a Bizottság által megindított kötelezettségszegési eljárást több okból is vitatta. Magyarország egyrészt, azért tartotta elfogadhatatlannak az eljárást, mert a pert megelőző eljárás során a Bizottság túl rövid határidőket írt

* Készítette: *Soltész Péter Ádám*, joghallgató, DE ÁJK

elő, másrészt azért, mert Bizottság intézkedése mögött politikai indítékok húzódtak meg. Az EUB viszont mindkét állítást elutasította, azzal az indoklással, hogy a rövid határidőket a vitatott rendelkezések közvetlen hatálybalépése tette szükségessé; illetve a Bizottság azokat az észrevételeket is elfogadta és figyelembe vette, amelyet Magyarország a határidő lejárta után nyújtott be. A második állítás vonatkozásában pedig a Bíróság az ítélkezési gyakorlatára hivatkozott, amely szerint a Bizottság teljes mérlegelési jogkörrel rendelkezik abban a tekintetben, hogy megindítja-e vagy sem a kötelezettség-szegési eljárást.

Magyarország továbbá vitatta az EUB joghatóságát is, mivel az ügy a GATS rendelkezéseinek megsértésére vonatkozott, ami viszont egy nemzetközi szerződés, így szerinte annak értékelése, hogy a törvény összeegyeztethető-e Magyarország GATS szerinti kötelezettségvállalásaival nem az EUB, hanem a WTO vitarendezési testületeinek kizárólagos hatáskörébe tartozik. Emellett Magyarország álláspontja szerint a vitatott rendelkezések a felsőoktatás területét is érintik, amely terület nem tartozik az Európai Unió kizárólagos és megosztott hatáskörei közé.

A Bíróság elutasította mindkét érvet azzal indokolva, hogy a GATS egy az EU által kötött nemzetközi megállapodás, amely így az uniós jog szerves részét képezi; illetve, hogy az ügy nemcsak a felsőoktatás területét érinti, hanem az oktatási szolgáltatások kereskedelmét is, amely a közös kereskedelempolitika szerves részét képezi, mely már az Európai Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik. Az EUB és a WTO vitarendezési rendszerének kapcsolatát illetően, a Bíróság hangsúlyozta, hogy abban a kérdésben való döntés meghozatala, hogy egy tagállam megsértette-e a GATS-ot nemcsak a WTO szerveinek hatáskörébe tartozik, hanem Európai Unióéba is, mivel az EU, mint a WTO szerződő fele, csak így tudja teljes területén biztosítani a WTO szabályainak betartását. A Bíróság rámutatott arra is, hogy az EU nemzetközi felelőssége is felmerülhet, ha egy tagállam elmulasztja teljesíteni a GATS szerinti kötelezettségeit.

A Bíróság az ügy érdemében először azt a követelményt vizsgálta meg, amely szerint külföldi felsőoktatási intézmény akkor folytathat oktatási és kutatási tevékenységet Magyarországon, ha Magyarország és a székhely szerinti származási ország között kötöttek ilyen nemzetközi szerződést. Ezzel a követelménnyel kapcsolatban az EUB kijelentette, hogy további olyan feltételeket támaszt a külföldi felsőoktatási szolgáltatókkal szemben, amelyeket nehéz teljesíteni, ugyanis ahhoz, hogy az előírt szerződés megköthető legyen a megállapított határidő lejárta előtt, nagyrészt a magyar hatóságok mérlegelésén alapuló közreműködés kell, továbbá bizonyos esetekben - különösen a szövetségi államok esetében - a szerződés megkötése lehetetlennek is bizonyulhat. Ennek alapján a Bíróság megállapította, hogy ez a követelmény a Magyarországon letelepedett felsőoktatási szolgáltatók javára módosítja a verseny feltételeit. Magyarország ugyan az intézkedés igazolásaként a GATS

XIV. cikkére hivatkozott, azt állítva, hogy a követelmény a közrend védelme és a megtévesztő gyakorlatok megelőzése érdekében szükséges, a Bíróság azonban elutasította ezt, mivel Magyarország nem szolgáltatott kellő érveket ennek igazolására.

Másodszor a Bíróság megvizsgálta azt a követelményt is, amely szerint külföldi felsőoktatási intézménynek oktatási tevékenységeket a származási államban is kell kínálniuk. A Bíróság itt az EGT-n kívüli államok tekintetében arra a következtetésre jutott, hogy Magyarország nem teljesítette a GATS XVII. cikke szerinti kötelezettségeit, ami versenyhátrányt eredményezett a követelménnyel érintett intézmények számára. Az EGT tagállamokban székhellyel rendelkező felsőoktatási intézményeket tekintetében pedig azt állapította meg, hogy az intézkedés mind az EUMSZ 49. cikkében foglalt letelepedés szabadságának, mind a 2006/123 / EK irányelv 16. cikkében szabályozott szolgáltatásnyújtás szabadságának indokolatlan korlátozását jelentette. Magyarország ezt elsősorban azzal indokolta, hogy ez szükséges a felsőoktatás magas színvonalának biztosításához, amellyel kapcsolatban a Bíróság megállapította, hogy a származási államban történő oktatási tevékenység pusztán megkövetelése semmilyen módon nem befolyásolja a kínált oktatás minőségét Magyarországon, így ez a cél nem igazolhatja a szóban forgó követelményt.

Végül a Bíróság megvizsgálta, hogy a szóban forgó követelmények összeegyeztethetők-e az EU Alapjogi Chartájának 13. cikkével, 14. cikkének (3) bekezdésével és 16. cikkével. Ennek az összehasonlításának az alapja az volt, hogy az ügy arra vonatkozott, hogy Magyarország nem teljesítette a GATS XVII. cikkéből eredő kötelezettségeit, mely az uniós jog részét is képezi, így Magyarország uniós jogot hajtott végre, melynek során meg kell felelnie az Alapjogi Chartában foglalt alapvető jogoknak is. A Bíróság az akadémiai szabadságról szóló 13. cikket illetően megállapította, hogy ezek az intézkedések képesek voltak veszélyeztetni az érintett intézmények autonóm működését, ezért összeegyeztethetetlennek bizonyultak a Charta 13. cikkével. Ezenfelül az intézkedések a Charta felsőoktatási intézmények alapítását védő 14. cikkének (3) bekezdését és 16. cikkét is sértik, mivel a vitatott intézkedésekről kiderült, hogy azok e rendelkezésekben foglalt jogokba való beavatkozást jelentenek.

Az ítélet értelmében a „lex CEU” -t a magyar parlamentnek hatályon kívül kell helyeznie, viszont mivel a döntés túl későn született meg, így azt már nem tudta meg akadályozni, hogy a CEU az oktatás helyszínét ne helyezze át Budapestről Bécsbe. Azonban az ítéletnek a CEU-t érintően annyi következménye mindenképpen van, hogy a döntés meghozatala után a CEU rektora bejelentette, hogy noha az egyetem továbbra is Bécsben tekinti új otthonának, de a Budapesti campust új programok köztük a CEU Demokrácia Intézet fogadására is használni fogják.

A döntés másik esetleges következménye lehet, hogy ha a magyar kormány nem teljesíti az ítéletben foglaltakat, akkor az Európai Bizottság újabb, pénzügyi szankciók kiszabására irányuló keresetet indíthat Magyarország ellen.

Források jegyzéke:

- <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=232082&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=10861984> (letöltés dátuma: 2020. november 1.)
- https://hvg.hu/gazdasag/20201006_Az_Europai_Birosag_elkaszalta_a_Lex_CEUt (letöltés dátuma: 2020. november 1.)
- <https://publicgoods.eu/ecj-delivers-ruling-incompatibility-eu-law-lex-ceu> (letöltés dátuma: 2020. november 1.)
- <https://444.hu/2020/10/06/uj-intezetet-alapit-magyarorszagon-a-ceu-de-becset-sem-hagyjak-ott> (letöltés dátuma: 2020. november 1.)
- https://hvg.hu/gazdasag/20201006_Az_Europai_Birosag_elkaszalta_a_Lex_CEUt (letöltés dátuma: 2020. november 1.)

SZERZŐINK FIGYELMÉBE

A Közjavak folyamatosan várja a minimum 10.000, maximum 25.000 karakter terjedelmű, a folyóirat profiljába illeszkedő tanulmányokat. A kéziratok megküldése előtt javasoljuk a formai követelményekre vonatkozó szabályok áttanulmányozását. A megjelentetni kívánt tanulmányokat a szerkesztőbizottság részére az alábbi e-mail címre kérjük megküldeni: bartha.ildiko@law.unideb.hu

A szerkesztőbizottság által befogadott tanulmányok hagyományos módon, a negyedévente megjelenő elektronikus folyóiratban, valamint az interaktív kozjavak.hu blogoldalon is megjelennek. Erre tekintettel a tanulmányok elkészítését és benyújtását kétféle formában kérjük megtenni.

Formai követelmények

A tanulmányokat word dokumentumban, Times New Roman betűtípusban, 12-es betűmérettel, normál sortávolsággal, sorkizártan kérjük elkészíteni.

Hivatkozási rendszerre vonatkozó követelmények

A szerkesztőbizottság kéri a szerzőket, hogy amennyiben lehetőség van rá, a tanulmányokat egyfelől a hagyományos szövegművi lábjegyzettel ellátott formátumban, valamint az elektronikus megjelentetést elősegítő sorközi hivatkozásokat tartalmazó változatban is szíveskedjenek elkészíteni.

1. Blog változat:

Amennyiben a forrás nyilvános weboldalon is teljes terjedelemben elérhető (pl. egy hatályos törvényszöveg, tanulmány, jelentés stb.), akkor a wordbe ágyazott hiperhivatkozással (a hiperlinket a szövegben a forrásra egyértelműen utaló szóhoz vagy szókapcsolathoz rendeljük hozzá).

Példa:

"Az információszabadság lényege, hogy a társadalom tagjainak joga van a közérdekű adatokat ([Infotv. 3. § 5.](#)) megismerni, betekinteni az ezekkel kapcsolatos dokumentációba."

Amennyiben tudományos irodalmi forrást hivatkozunk meg ezzel a módszerrel, a hiperlink alatt csak olyan elérhetőséget adjunk meg, amely a közlemény bibliográfiai adatait is teljeskörűen tartalmazza és a szerzői jogi követelményeknek megfelelően lett közzétéve. Amennyiben ez nem lehetséges, a 2. pontban ismertetett hivatkozási formát alkalmazzuk.

Ha nem érhető el (vagy nem teljes terjedelemben) a forrás nyilvános weboldalon, a forrást a megfelelő szövegrész után szögletes zárójelben jelöljük a folyóirat változathoz lentebb megadott hivatkozási rendszer szerint.

2. Folyóirat változat:

Könyveknél:

Sivák József–Vigvári András (2012): *Rendhagyó bevezetés közpénzügyek tanulmányozásába*. Budapest: Complex, 35-40.

Tanulmánykötetben, gyűjteményes kötetben megjelent szövegek esetében:

Mickiewicz, Ellen (2000): Institutional Incapacity, the Attentive Public, and Media Pluralism in Russia. In: Richard Gunther, Richard Mughan, Anthony (eds.): *Democracy and the Media*. Cambridge: Cambridge University Press., pp. 85–121.

Folyóiratban megjelent tanulmány esetében:

Selck, J. Torsten (2004): On the Dimensionality of European Union Legislative. In: *Journal of Theoretical Politics*. Vol. 16., No. 2. April, pp. 203–222.

Hetilapokban/napilapokban megjelent, szerző nélküli írások hivatkozása:

Közös rendszer – felkészült irányítás (2011). In: *Szabadhajdú Városi Hetilap*, 2011. 21. évf. 42. sz. (12. 20.) 4–5. old.

Mindegyik fenti esetben az alábbiak szerint kérjük a pontos oldalszám megjelölését, amennyiben szükségessé válik: magyar szakirodalomnál „34–54. old.” és angol szakirodalomnál „pp. 34–54.”

Kérjük, hogy a szerzők a tervezett tanulmány részét képező képeket, ábrákat vagy táblázatokat is külön dokumentumban is küldjék el (ábrák és táblázatok esetében olyan formátumban, amelyben lehetséges ezek szerkesztése - diagramoknál excelben).

© 2020 MTA-DE Közszolgáltatási Kutatócsoport.

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a szerzők írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható.

Idézni, szöveges tartalmat átvenni csak a forrásra való hivatkozással szabad.